ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Հրատարակի յամեն Հինգ-շաբթի օր՝ ի տուն Տէր Յակոբի՝ Թիւ Ա. Յամին 24 . Բաժնեգին ընդհանուր ՂՅ 500.

ՊԱՏՄԻՉ ԱՌԱՋ ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Արձանագրեալ սպասողին Հրատարակութեան տեղեկութիւնք . Ստանձնողն տարւոյ առաջնորդներ 2 ամսոյ առաջին.

ՀՐԱՏԱՐԱԿ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՏ. Ե. ԹԻՒ 125 ԿԻՒՐԱԿԷ 1848 Յունվար 1.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԻՒՐԱԿԷ

1848

ՀԱՅԱՍՏԱ՛Ն
ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԱՅՍ
ԱՆՈՒԱՆԵԱԼ
ԲԱՐՈՒԹԵԱՆ

Նորանոր տարի մը սա ժամանակին մարդկան՝ միասին կամ երկրաւորական երկրագնդի Տէրոջն՝ միայն լիաւն ի յորս սրտին . յորժամ փոփոխ բանն և թէ որ ընթացիկ . ՚ի հանգիստ երկրաւորական աշխարհի բնութենէ՝ երկրաւորն առ ընթ պահոց եւ զան դիրքըցուցանի անցեալ Բոլորականն . որք մնացողքն տարւոյ՝ կազմութեան աւուրս 365. և ժամս 5. Բազմապատիկ զհրաշալիս ժամ՝ անց՝ կացուցանէ զմի տեղ , կամ զմի գիծ . ուստի երկին նոյնանք պատրաստ լինել յանդուրժ միացեալ՝ զի կացուցանէ զամենայն որ մի . կամ

ժամս 24. Այսպէս թէ՛ որ ամսօրեալ զերկրաւորն ժամն նոյն՝ կազմութեան զօրէն ըստ գերերկրաւորն ժամին .

Տամարագիտաց նշանակեալ այս ու ընթացք քննութիւն Համարոյ՝ աշխատասիրութեան յամեն աւուր մը զօրաւորութիւն երկրաւորն ժամուց . որ առանց ՚ի բազմապատիկ կենաց մարդկան՝ յոյժ կենցաղոյ . յորում և զերկրաւոր Տէր զօրութեան և որդւոյն , — Թէ ընդհանուր մարդկանց զան զծագումն Արշալուսոյ , և զատանել Արեգակն ակնարկ զմտածութիւն առաւօտեանն այդ ընդ Հայրենեաց , և զերկրաւորական ժամն , առն զօր , զերկնային կենաց՝ անմիջական աշխարհական՝ ՚ի բնիկ և ՚ի պարագայս զանձնէ զերկինն առնել առն՝ առ առանց և կարգել պատուականն մինչև , ամենայն այսու անձնային՝ զոր ապառնի էր առանց՝ հայոց մէկ ապագայ Համարեցաք և ՚ի ծառայից Ազգին անուանեալ զանձինս եղբարց՝ ոչ նոյնանման զօրութեան ՚ի մ. տարեկան ժամանակ , և ոչ մնացորդ լինի, այն՝ որ

յերկրպագութեանց ժամուն ։ Մե՛ւ տրտունջ ըստ ունչ կախեցաք՝ անբական կամացն առաջադրելով այլ զ ևթ գնահատութեան ՚ի բաւականութեան գրեցաք մեզ ։ Երկրպագութեամբ Հաւատոյ ։ Միութեամբ սիրոյ ։ անմահութեամբ ալեւոյ և մշտնջենաւորութեամբ վաստակոց զանձինս նուիրագործ ո՛չ ։ որպէսզի այլ անմնացեալ ցածացաք՝ զի զամենակալն շնորհաւք ։ զի զամենակալն ՚ի գործ մերս յորդորեցաք ։ զինու ամեալ՝ թէ այդ ի՞ն տառապի չէ ։—թէ վասն ի՞ն վուք է ։—և թէ՝ չէ՞ք օրինակ այնքան հետևեալ՝ որքան է խոնարհութեան և անձնուրացութեանն ։ Ո՜ մեծ ամբաւ՝ թէ և այն խոկ երջանկութիւնն ՚ի թշւառութիւն փոխարկի՝ առանց ազգին և ընկերի ։ Ո՜ մեծ ամբաւ՝ թէ և նոյն ինքն Բարին ՚ի չար անդր հոլովէ՝ առանց հաղորդակցութեան և ընկերակցին կենաց ։ Բայց եթէ և ի վայելից անսի հաւատարութեանն զոկեցեմք՝ զեր ևս տրտունջ ո՞չ բառնամք ։—"Կամք Տեառն՝ օրհնեալ եղիցի ։" ասեմք ։ "Բանդի՝ վաղ գիտեմք ։ եթէ բաւականութիւն մեր Տէր է ։ վաղ գիտեմք ։ թէ մաանդութիւն մեր ազգ է ։ քաջ գիտեմք ։ թէ որքան ազգն յառաջեալ ՚ի լոյս արուեստից և մակացութեանց՝ այնքան և մեք երջանիկ ասեմք ։—ընդէ՞ր արդ հեռ ։ նախանձ ։ և ատելութիւն ՚ի մէջ մերոյ ։ արդ յայդ հայրենեացն զործեցին ։

Եթէ մի առուն քանի եղով՝ զմէ և առն չինել մատուրէրեցէ ոք՝ երբէք գեղ կամ քաղաք չէր ստանալ ոչ կարէ ։ (Որբեմ ընթերցող ։ աղաչեմ ։ զի զայդ ին թողցի ։ և առն մերոյ խոսեցայ ։) Սոյլ արդար էր մեզ թէ անդադար զայս ծառ հանդերձ և զայլ փոխանն անկելով այգի բնաւ ոչ զօրանայ ։ Ի՞ս անկանի յայգի մեր ։ վասն այնորիկ զի որթք և ստեղծք նոցին բարգաւաճին ։ մի Այլենապատ կենդանանալ եղբօրն լեալ ։ ի հաճ ապականիչ այդպիսի նորա ։ այլ ջանացաք և մեք նմին հանգոյն ստանել ։ եթէ գիտեմք ։ Իսկ եթէ ոչ գիտեմք՝ ուսցուք ։ ուսումն անձին չէ ։ և ձգեսցուք ծառ ըստ ծառոյն՝ և մատ ըստ մատին հասուցանել ։ Ո՛յր է ճշմարիտ մշակութիւն ։ այս և ճշմարիտ աշխատասիրութիւն ։ այս է ճշմարիտ կըտակարան և պատուիրան Աստուծոյ ։ Իւ յորժամ այսօրինակ մշակեսցի այգի ։ եթէ մեզ ո՞չ զանէ արդեանց մերոյ այն՝ ժառանգութիւն անկապուտ ։ Իւ մեք եթէ յառաջ ոչ՝ յետոյ զանեմք զվաճին մեր ։ զէթ ընդ զարմայս յերկրաստանեան ժամուն, և այն շատ է մեզ ։ Եթէ տայցէ Աստուած մեզ զայսօր ։ և ընդ բոլոր ժամանակի ամենեցուն և անդարար մշակէր զգուխան ՚ի Հայաստան ։ և Աստուած փարձ հատանէր նմա միայն զնուաստին ընդ վերջինս ՚ի մըշակաց իւրոց՝ զեւ և փարձ վաստակոյն համեմատաբար՝ բերէ անգամ առաւելոյր ։ Եթէ այսու կենօք յառաջեալ ։ եղեմք ՚ի Տէր այզւոյն՝ ազատելոց եմք քան զամենայն մարդիկ ։ Գիտ՝ Փամանակ ։ զայս նոր Ամս ։ զոր ՚ի ՈՄ ։ յարում Վարձատուն բարեաց բաշխեալ յամսոս շնորհոց՝ հատուցանէ նոխ Աղօթից Բարերարաց ։ և արդ աղօթից մշակաց ։ զխոնարհ երախտեաց և պարգեւաց նոցա՝ բերէ անգամ ատուել ։ վան զոր այժմ խորհել և խնդրել կարելցեն ։

Մոլեգին յաւուրս և հաւատոյ ողջունեալ զայս Օր շնորհաւոր ։ և զայս Ամ պտղաբեր ։ ո՛ն անդր յառաջ վարեսցուք զժենթացս բարեգործութեան մերոյ՝ եղբարք ։ յառաջ վարեսցուք ։

՚ի հաճութիւն Երկնաւորին ․ — զԱստուած իւրեանն աղաչեսցուք մեզ ՚ի ժառանգութիւն․ և ՚ի Նա շատ է մեզ ։ Որչափ հանգչի ժամանակին յանձնահանձ բարութեամբ պատկերել գիրն ․

— Բեկանեմ․ բեկանես ․ բեկանել — Ճաքացանել․ պայթացանել․ կոտրել ։ — Հասարակ բարբառ է ՚ի բերանս մեր՝ յետ զաւն փառաւորեալ ասել՝ "ոչ իմ բեկաւ․ մէջքս կոտրեցաւ․" Նայց այսօրինակ մէջքս կոտրեցաւ ասողքն՝ գեռ կենդանի կան ։ Անգլիոյ Միացեալ Նահանգաց և Անգղիոյ Երկլեզեան լրագիր այնքան սաստիկ զահուրժեցին Օ[illegible] ՚ի բարձանց՝ մինչև երկիր մեզ՝ թէ [illegible] բայց զարգացա ուրախ եմք ասել, զի ՚ի վերայ բոլոր թանթերն անկաւ ․ և կոյ զեաւ ․ Տես [illegible] լրագիր յամենայն ուրեք , մանաւանդ 23-24—ի 28 Դեկտ 1847 ամի ․ ուր գրի այսպէս՝

"Թէ հասեալ հարաւ ՚ի Կալկաթա՝ իրբութէ ՚ի բերջին փոխանակագիրք Մեգանին անպատուեցան ․ որք մեծագումար գոլով առժէին չ՛ այնքան զարմացուցին զաշխարհ՝ որքան անպատուել նորա յանգեալ Սուրբութա ․ զփոխանակագիր երեք հազար և հինգ հարիւր Կոմիգանդ Սուփէնաց ։"

Որ ընթեռնու յԱնգլիականին զեկուցմ Խորգէ Ֆակտանատելին թուոց և համարով գտանէ անդ յառաջ բերեալ բըկտրուաս 62.50.000 Սուփերաց ՚ի վերայ երկուց բաժանորդաց նոյն Սեգանաւորութեանն ․ 22.25 000 ՚ի վերայ սոյն Կոսկաշուրլ և ընկերաց 15.00.000 փոխանակագրով նորին սան , և և 450.000 ՚ի վերայ Լ[illegible] անուանի փառաւորաց Կալկաթայեանց ․ Այս ամենայն

այնքան անհնին գրաւականօք ․ մինչ հազիւ հանել զկէս արժանեաց ։

— Ամենք յիշեն սառն նաև [illegible] բառից վերայ ․ Մ՞ին [illegible] անդ յառաջ իր՝ նոր իմն ՚ի նոր աշխարհին համարելով ․ և մեռան՝ [illegible] յԱնգլիարէն cash հասկանալով՝ որ է զուգ գրամ՝ գլուխ գլխոյ եռան և յարմարեցին նշանակել [illegible] ․ — Իսկ այլք՝ թէ [illegible] գէշ էր ․ և որք գէշքն իցեն անդր ժողովեսցին արծուիք ․ այսինքն գերոց վաճառելով [illegible] ․ Որ և իցէ ․ [illegible] անգլիացիք՝ արդարև նոր ինչ է ․ կամ՞ նեան․ Իսկ [illegible] է աղանդ , կրօն , գեն , զոր իւրեանց զնել կամ՞ վաճառել կամիցի՝ զուգ գրամով կամ գեղով՝ երթիցէ առ Մի-սուն-ասո ․ որք հասանեն զամենայն սառ սիրոյն և պարարուն ՚ի բուն յարմարաց․ և յայլս չկարացեալ պատուաստել թօղուն սնոտին և սպառեն ․ — Նա օգուտ իւրեանց ․

Իսուճք Սպարացւոց մանուք մեծերոց եփեն ղեկոյտակուրս իւրեանց․ ասքա թուի թէ՝ կենդանի արեամբ և յելով իսի ․ — Այս էր նոցա հալածեալ Հայոց համար աշխարհն շարժելն՝ սուր և անօթի կերօք ․ — խորհինք ․

— ՄՈՒՏ ԳՈՅՆԻ՝ ՋԳԱՅՆԻ ․ Թուէլէան մատանցն անյաջողութեանց զոլորաւի և սոյն մայրաքաղաքին խռովութեանց ․ առկայն և այլազն երախտագիտութիւն ընտկչագ՝նորա ոչ կոծեցաւ զարմանին արբեանց Փոխարքայն Հարդինգայ՝ յարուցանել յերբեմն ․ փոյթով եղև ՚ի 24 անցեալ ամսոյ ՚ի սրահն մայրաքաղաքիս և փոխեցաւ հանդիսականութեամբ զպատկեր կամ զարձան նորա , և կամ զերկանին նո՝ արուեստել և պահել սոր ․

Եթէ մին և երթէ երկոքին նո՝ սատակոս իւր կրկնապատիկ յարգանս ընդու-

նի յիշատակ փոխարքային. որ 'ի ժամանակի գաւառութեան այսմիկ՝ դեռ քաղցրութիւն գործէ միաբանական հաստատութիւն մայրաքաղաքիս. Իւ հայրենասէր իշխանաց քաջալերս այս՝ մի լինել 'ի ջանս և 'ի խնամս նոցին թերանալ. զորոց կոչելն յետ Աստուծոյ՝ մահ և անմահութիւն իշխանաց իւրեանց.

ԱՆԳՂԻԱ

Լոնդոնոյ թղթաբերին եհաս 'ի 25 անցելոյ Դեկտեմբերի՝ առկայծեալ յուսով վերանորոգութեան ամենայն բառ հրատարակութեան Տայմս լրագրին. բայց յայլեւս ուսանիմք՝ ամէ Իռլանդացւոց թէ որոշեալ անանկութիւնք անդրէն հաստատէին Պորտամ անձնեւին չգտանի, և եթէ գտանիցի եւ՝ վաղվին անտանելի է. 'ի քաղաք ցորեան և հինգ առ հարիւրն. Ալջէրայի կերպարան այս երկրիս՝ դադարումն Աֆրիկոյն մերձաւորութեան որ թէպէտև հաստատեցաւ 'ի 1844 ամի յաղթութիւն վաճառականաց. բայց իւրաք խափանման զաղմութիւն Միաբանութեան Անգղիոյ. Անկմանք ամաց յիշատակելոց յայսմ թղթաբերութեան՝ չունին իւր ընկերակից վաճառատանց կարգելցելոց ընդ Հոլլանդայի. Իռլանդացւոց և Ամերիկական Միաբանութիւնք միայն անկանե.

Հաւ՝ Ալիւս անուն յորդոր ասէ. թէ զխաւսին Միաբանութեան Անգղիոյ՝ էր, որոյ տալ վճարելոյն 'ի Միաբանութեանց, որք առ 'ի չլսէ հաստատութեանց և հաւատոց՝ այնք պահէին զգանձս իւրեանց.—Անհնարին է խոկոյն զարմանս ամենեւ ընդ հանուր զակասութեան զբօսնոյ. բայց մի կամ երկու ամաց չափաւոր աշխատութիւն լինել զթերին.

—Պարլամէնտին անդամներին փակման ժամն յայսմ ամի, վասն 'ի կարգի դներոյ զմերդանաւորութիւն Անգղիոյ և զկարգս Իռլանդայ. զոր ոչ կարող փառաւորել ատար հանճ ապրելոյ.

— Պատերազմ Ամերիկացւոց ընդ Մեքսիկոնացիս՝ որ բաւ օրէ ծանրանայ. զհաւատարականն Սկոտայ ամի, թէ մեծ ծեծով հալածեցաւ 'ի քաղաքէն Մեքսիկոնի. ասաւ՝ նա զօրաց կարօտի. և զօրք՝ գանձուց, որ չկան. Պարոն Պօլկ նոր հարկ հանելոյ հրամանն տալ ոչ իշխէ. բայց զմարս վաճառաց բարձրով՝ նորանոր զբաղմանց զուշն բանալ համօրէն * Յանկեաց.

Բանասիրական

Մխիթարեանց Բազմավէպ, որ նոյն ամսոյ 'ի յԾրանէ—

Ցայս երկանիկ ամբողջ Իռլիակոստանդնեան զդամանակս պեղեցկութիւնն որ յայսքան ժամուց հետէ շքեղպարգաւէին զերեսս նորա. երեկ թափուր և մինաւոր. և նմանեալ կարի խանդագատեալ մօր որ զրկեալ իցէ յամենասիրելի զաւակաց իւրոց. և անտանի ողբայ և աշխարէ. Բայց ամայի և ոչ միանգամայն է վերջացեալ նա յիւրոց ծննդոց. ամենայն երեկին ամենեքեան առ և ամէ՝ ընդդէմ պարել բանաւթեանց ձեռան. և 'ի

---

* Յանկի է բառ Ամերիկեան երեկոյեանց. և նշանակէ [illegible], [illegible]. որով իւրեն նոքա [illegible] [illegible]. [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]. և [illegible]՝ [illegible] [illegible].

ձեւոն կանոնաւորութեան իւրեանց՝ խառնել զամենայնութիւնն զանազանութեանն.—

Ընտանիկ պատմաչերին թուղթք թղթակցութեք. թեւոն առելին ընծայեն կերակուր անոյշ: Զուէլժապատարն գարնի զուարճանաց գտցէս ոգեւորոնք ծաղկանք իւրովք. և անթառամն նոճի կայացանէ չնոլանի ագատրե. Նորեցն վերտաղական տակաւին պտղտպառն զորմովք խարխուլ ապարանից. և քամահէ դղրդալոյն հողմոյ և զմրկին ամեհի զօրմաբ: Մարգենին ծաղկի անսպասան գոյաբունթեամբ՝ և ծնծաղիկն արդէն իսկ կանտեջակոյլ երանգն զծեռանն մակերեսյթ.—Այսպէսկ՝ ընդ այլովք բազում անկովք պահեն զգալապարկիգոյն իւրեանց 'ի մէջ ամենայնի խորտութեան եղանակի և կլիմայի բնութեան. Զառաջի առնեն նորին զորցեն զբուառ իմն ախորժ մեզ՝ առն անպաճուճանկ յանձին զնշուած վայելչութիւնս. որոյ մասն լցեն համբարեալ տռտոսպես. և որոյ բնութապութիւն քաղցր պատճառէ ամենեցուն չուրջ զինքն՝ մխալել խնդութեամբ և զուարճութեամբ. Օդեառուն չերմութիւնք և անչափութիւնք զարդուց. որք չլացուցանեն և դիւթեն զփոքրիկանան և զատկականն. են ընդունելի և անցաւոր. երանգ՝ որ ընդունեմ մաքուր ծիածանին պայծառութեամբ պտղոյն. պարծանք երկրատարելին—գեղեցկութիւն՝ որ մտաի ամենայն վայելչութեամբ և յարմարութեամբ կերպարանին. առատնին առ վայր մի 'ի շողս արեգական. և ոչ եւս երևին. բայց առաքինութեանն գեղ անեղծ նոր յարամայ. Մարդ՝ որ երկինք Սատուծոյ. "Նմանի ծաղկի որ անկեալ 'ի գնացս ջուրց. այնինչ ամե հասուցանէ՝ պտուղ և առաբածանէ զոստս իւր շուրջանակի 'ի բաց անթառամ գալարութեամբ, և արտաղըէ զիւր պտուղս 'ի ժամանակի՝ հովանի ամենայնով ընծայէ. և վատակորեսլ ճանապարհորդի օրհնէ զնա."

Մի քանի օրերն է մարդն անդապէտ բարեպաշտ. Օր ասք նորին են 'ի ներքս. և առաքինութիւն նորին փայլէ 'ի լոյս հանդերձ զեղով ոչ առեալ 'ի փոխ՝ 'ի յարտաքին և 'ի պտտաճառաց ժողովրդոց անտի բարդի. Մերկեք ձախորդութեան թշուառ շարժուցեն. սակայն ոչ երբէք կարեն յաղթահարել զնա. թէպէտև վայրկեան մի 'նկուն եղեալ. արիական ձակաս նորա վաղվաղ ամբառնայ զեր 'ի վերոյ մրրկին. Եթէ վ.ժբաղդութիւն աղօսաւուցանէ զհոգիսն նորա. և այբաստութիւն խածոտախնմյանցեալ: ընդ նա. տակաւին օրհնեալ է նա զանձուք՝ զորս հարստութիւն ոչ կարէ գնել — զոէր Սատուծոյ. զխաղաղ խիղճ մտաց, և զանվթար զյոյս փառաւոր իմն անմահութեան.—

Այս մտածութիւն առաջնորդէ զմեզ զեր 'ի խորհուրդ և յերևակայութիւն ծերունազարդ ամն ուրումն բարեպաշտի. որ 'ի ձմեռան կենաց իւրոյ՝ նմանութիւն բերէ ծառկաղնի այնորիկ որք յերկնակին յամենիկ՝ տակաւին պահեն զկանաչութիւն իւրեանց.—Մեչափ փոթորկաց բազմի չէ արդեօք ընդդէմ ոգորեալ նորա անդրդուելութեամբ. Քանի օրերն առատկոյք արտասուաց՝ ոչ թարշամեալ թոթափեցան առաջի ոտից նորա. Այդ դեռ նա. մինչ զեռ բազում մի 'ի ժամանակաց իւրոյ՝ մնացեալ ընդ հող յութեան. Հեղահամբոյր զուարթութիւն իմն տակաւին իւրոյ յոյսոյ նորոյն փայլէ և կենդանեալ լցէ ճակատ նորա, և բաւան բաղում ժամանակին

դրօշմէ զանկանելի զգեստս․ և խախտէ զասպիրան․ առաքինութիւնք նորին փոխարինեն կորուսեալ զօրութեանն․ հիւծ վերստին 'ի ծնունդս իւր․ և զխաղութիւն, կատարելութիւն և փորձառութիւն նորին, պահպանին հերև օրինակ լինելոյ՝ առ յորդւոց որդւոց նորին․

Թուղթ․

Ե․ ՄՈՒՐԱՆԵԱՆՑ․

ԴԻՐ ՏԱՐՒՈՅ

Ն Գ

Եղև ամ նաւահանգիստ թող պարէք ,
 Լակ քու սեռաւ ամք հողմիդ ․
 Այլ զոր քանզի հայոցդ ,
 Զ... ումանց պարապել ․

Թո՛ղ ըղձըղձեց պատուականց ,
 Որք են խրխնջելը պաշտօնամանց ,
 Թէ ամ նաւահանգիստ կոչուեցայ՝
 Արժան փորձոց քոց ձեռաց ․

Այդ յիշատակ է հաւատ ,
 Որպէս որդւոյ խրխնդանա ,
 Դու թէ լինես մխիթարողն ,
 Ցանկալի քեզ ԽՆԴՐՈՒԱՅՆ ․

Զի փայլէ է քեզ՝ լինել ըղձական ,
 Թէ կարծ կայ․ թէ երկայն ,
 Որպէս կարծեաց լինել քո ,
 Զառանձնել բանիւ 'ի բերան ․

Զի և նաւահանգիստ սայ քեզ զգամ ,
 Թէ ընթացանոս տառապանաց ․
 Թէ հան ըղձանք վաստակոց ,
 Որոմ բարեք կան փոխադարձ ․

Զամ քեզ զինուոր այլ բարեք ․
 'Ի տարեկերի՝ կի և Յի ․
 Թէ՝ Աստուծոյ լինի հաճոյ ,
 Ըստ նախահօր մեր Նոյի ․

Եւ և հա քեզ զայլ զուգ շնորհ ․
 Նաւահանգիստ քաղաքին ․
 Յի՝ Յիսուսին օրհնեալ ,
 Ով կախեցաւ ըղձանօքն ։

Այսպէս թէ զու բարեկամ ,
 Քոյդ հաւատաց փրկութեան ․
 Անցուցի ... զաւակս
 Շնորհեալ քեզ այս ամ ․

Պէտք կայ այս ամ զու իմ ձայն ․
 Որոյն հոյլ լինի զեմ թելոյ ,
 Թէ ոչ բարեաց սրբութեան՝
 Իմ զորչ մօրուա քեզ լինել ․

Խ․ Ա․ Թ․

ԵՐԳ ՊԱՆԴԽՏԻ

Սեւ զ անուշիկ՝ մինչ անցանես
 'Ի յարկն յարեմեց ,
 Զիմ հայրենեաց առնալ անցես
 Զգայունը հոտ անուշիկ ․

Տեսի քեզ ծիծեռն՝ մինչ ծիծառնեմ ,
 Զաւակն բուրումն դառնաց ․
 Կարօտ սրտիւ խանդակաթ եմ
 Առ խնդրու տուն , առ խնդրու մայր ․

Այլ՝ թէ երբէք յաճախես
 Ցիմ անձկայրեն վերադարձ ,
 Եւ իմ աչքերու արտասուք հաւաքեա
 'Ի պանդխտութեան յաշխարհէն մեկնեալ ․

Թո՛ղ երգ լսէ Սե՛ւ անուշիկ ,
 Մտերմականն սիրոյ պաշտօնէ ․
 Տանել զիմ սրտառուչ ձայնս
 Առ խնդրու մայր , առ խնդրու տուն ․

Թ․ Խ․ Ս․

ՀԱՐՑ

Ե՛ զորն 'ի բուն , ծաղկեալ ծառ ,
 Խորին յարկեալ խոր 'ի տար ,
 Եւ պտղէր բուրեանեակ ,
 Տուգին միջամտէ այդ տերև ․

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Զի առոյ զանէ օրինակ ,
 Քեզ որ խորհիս 'ի քուն խոր ,

Քո՛ պերճեր է այս քո կեանք ·
Եւ աշխարհ՝ ծով, մահաբեր ։

Ուր թէ յարգեմ առ ի ցուցս ,
Զհետս ձայնից Հովանեայց ,
Նուիրապետացն Աշխարհի՝
Նախ քեզ յանձնայ զհոգս իւր ·

Լայս ծառայէ անմահ հայ
Յոր քո պայծառ , Տէր հայր ·
Որ անցեալն և անցող՝
Առատութ ի փառս Հօր ։

Մ. Գ. Թ.

—◆—

— Որովհետև պաշտօն արժանացաւ կատարել զարդուց տպագրութեան · վասնորոյ Թարգմանեմք առանոր և ընդհանրական Պապին Գ. Լ. Լաւագոյն Գաղղիացւոյ՝ գրեալ ի հնէ պատկերին Կատարինեայ Ե. Յ. Եղիսաբէթեայ փառաւորեալ Օրիորդին՝ օրինակ գոյս ։

ԱՌ Ա. Յ. ԱՆԴԱՐ
ՅՈՐ ՄՏԱՆԻ ԿԱՏԱՐԻՆԵԱՅ ՕՐԵԼԻՈՅ ·

ՅԱՅՏ որ տեսցեն՝ յոր պատուսեալ՝ յոր հոգւոյ,
Լոյս Տէրն հոր քո՝ գեր աքրական վայելչին ,
Որ զպակն քում հայր ի մանկութ Գերագունեղ ·
Բնական լուծեալ թագաւորեալ ծաղկէ , ամէն ·

Առ որ ի լոյս հոգէ ծաղիկ սուրբ · Բարեկամ՝ ·
Որ զարդն արժանաւոր յարգեալ ,
Տեսցէ գեղ , արդ՝ լուսեղէնական պահապան ·
Որ ԳՈՒՑԻՆ ի մեր հոգւոց ԽԱՂԱՂ ·

Եթէ կարծեցան · ձայնաւոր ի պայծառ ծաղկեցան ·
Բայց յազգագրաց քեզ զամբարան մայրմայրեալ ,
Ամենաբարձան թշուառութեան մահուան՝
Զուարճ լինէ , յոյժ · զմայլեալ Հովիւր Հօր նորա ։

Յարմամ զարմէն ընծայ կենդանի ի կեանս հա ,
Մայր խորասուզ լեռան զանկիւ մայլեր՝ ամէն ·
Սուրբն առ մեր զի կեանն յայն ոչ ժամուց ·
Մնա ի մտանէն Բարեկամին ԱՆԱՀԻՏԱՅ ·

Թարգմանեալ ի Գաղղիականէն
Մ. Գ. Թովմասեանց

ՄԱՆՈՒԿ ԶՕՐԱԲԵԱՆ
ԱՆԴԱՄ
ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՈՒԼԱԳՈՅՆ աղէտից նահանջ մեր Հանճարին և զառաջաւոր որդւոց մահու Պարոն Մանուկ Զօրաբեան Նոր Ջուղայեցւոյ՝ ի 29 անցելոյ Դեկտեմբերի ամսոյ · յերկրորդ ժամու գիշերի միջօրէին , ի հասակի երեսուն և վեց ամաց · որ զամենայն Ընտանիս և զհարազատս նորա ի թոյլ և թախծութեան համակեաց ·

Ծնեալ էր ի Նոր Ջուղա յամի Տեառն 1815 · և ի սոյն մանկութեան հասակի բաժանեալ յերկուց ծնողաց՝ եկն ի Մադրաս ընդ հովանեաւ Գերապատիւ Տէր Ասմանաց · Զօրք ընդ կատարելութեան պատուական ուսմանց՝ յանձին ծաղկեցոյց սա և զհամեստ հաճոյականութիւն վարուց՝ ծայրագոյն բարեպաշտութեամբ պատկառ ։ Զամս ինչ վաճառականութեամբ ի Մանիլա անցուցեալ՝ հետևոյս Սպահանցւոց և եկեալ ի Կալկաթա՝ ամուսնացաւ ընդ Պառուելի Օրիորդին եղբօրս պարոն Պարոն Միքայէլեան Մանուկեան , յորմէ երեք ուստրս , և դստրիկ մի յեւոր Աստուած յարգ իւր ի յիշեցի ·

Ըստ օրինակի Ընդհանուր Հանդիպման սա և Արարատեան Ընկերութեան ի Կալկաթա — բայց դիպեցաւ չար թէ ... ծայրա-

թեան 'ի նոյնքս էր գործն, և թէ և կանոնս Տպարանին ոչ բաւէր ձանաւութեան ծախուցն, յօրինեաց զԱզգեմատրեան 'ի Պատարագ Բարձրելոյն և ապագայից զայն կի վարձով, զորս դրեթէ բովանդակին ձրի բաժանեաց աղքատին թէ ասա՝ և թէ 'ի Պոլիս ։

Արարեալ՝ և ամենք խիկ բազումն և պիտանիս ու 'ի սատար գրականութեան Ազգիս՝ եթէ երկարեալ լինի կեանքն ։ Բայց աւաղ, զի [illegible] Հրամանաւ թեամբ Տէրունի կամ՝ [illegible] թեան վերացեալ [illegible] թող մեզ սգաւոր[illegible] վիճքն և զնորհ[illegible] ։

Տէրս տարեկան հարգեաց Եկեղեցւոյ մերոյ [illegible] անակնունելի օրհաս երկուց յերեւելի դասծաղկայոց նորա՝ Պարոն Գրիգորի Աբգարեան և Պարոն Մանուկի Օրոսբեան ։ Տէրս տարեկան հարգեաց նոր Պ[illegible], զի զսեթէ սիւնքն Հայրենասիրութեան մնիքն ։ Գրիգոր Աբգարեան և Մանուկ Օրոսբեան [illegible] ։ [illegible] անդուլ Համբաւին զառաքինութիւնս նոցա, և երկինք 'ի վերուստ քաղցրութեամբ պատասխանին ։

Օ ամս չորս [illegible] զոր Արարատեան Ընկերութիւն, [illegible] յերեւելի և ի գործունեայ Անդամոց Հանձնաժողովոյ՝ [illegible] Ամուծոյ [illegible] ։ Համաձայն Պարոն Մանուկ Օրոսբեան, այլ ոչ հանգ[illegible] «Մանուկ

Աղաւնէր" [illegible] Հիւանդ [illegible] ։

Աշխարհի [illegible] Աստուածա[illegible] [illegible] ։

Ցաւակցի [illegible] Եկեղեցի [illegible] ։

ԱՌ ՄԱՆՈՒԿ ՕՐՈՍԲ

Մահերգութիւն [illegible]

Համբաւ Մանուկ · [illegible]
 [illegible] ·
Թո՛ղ [illegible]
 [illegible] ։

[illegible]
 [illegible] ·
[illegible]
 [illegible] ·

[illegible] ,
 [illegible] ·
[illegible] ,
 [illegible] ։

Ո՛ն [illegible] ·
 [illegible] ·
[illegible]
 [illegible] ։

Թ. Խ. Ա.

ՏԱՐԵԿԱՆ ԼՈՒՐ

ՄԱՀ

Համբաւու 'ի 29 Դեկտ. Պարոն Մանուկ Օրոսբեան 'ի հասակի 36 ամաց ։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Մ. Դ. Թաղիադեանց [illegible]